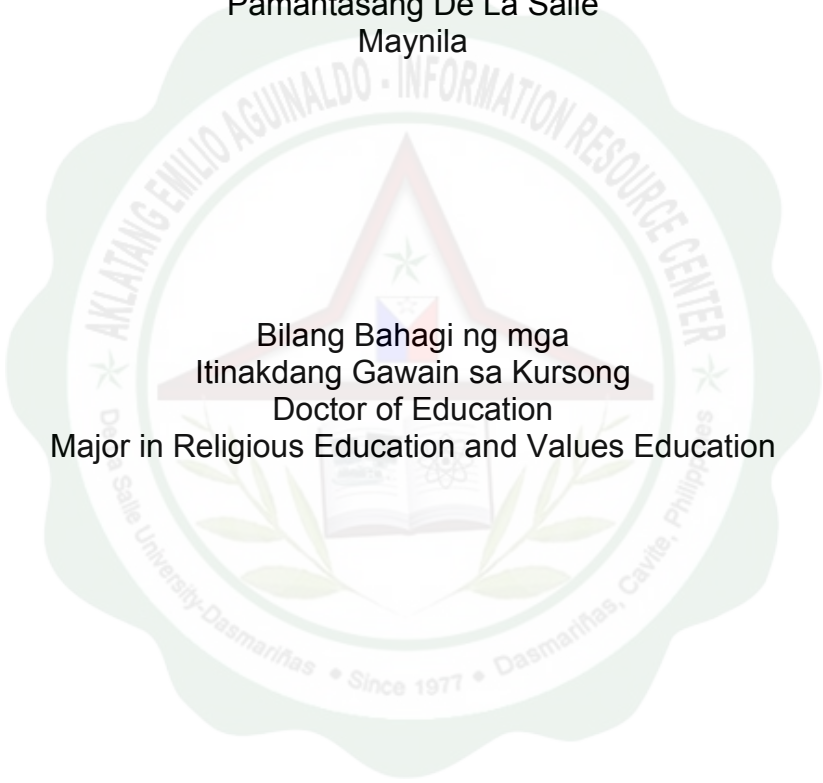

**DEVELOPMENT AT EVALUATION OF A GLOSSARY
ENGLISH-FILIPINO IN RELIGIOUS EDUCATION**

Isang Disertasyong
Ipinasa sa Kaguruan ng
Kagawaran ng Teolohiya at Edukasyong Panrelihiyon
Dalubhasaan ng Malalayang Sining
Pamantasang De La Salle
Maynila

Bilang Bahagi ng mga
Itinakdang Gawain sa Kursong
Doctor of Education
Major in Religious Education and Values Education

ni

HENRY L. BERNARDO

Marso, 2006

ABSTRAK

Ang pag-aaral na ito ay naglalayong **makabuo ng glosaryong Ingles-Filipino** sa edukasyong panrelihiyon at **magsagawa ng ebalwasyon** upang alamin ang antas ng pagtanggap sa nabuong glosaryo. Naisakatuparan ito sa pamamagitan ng pagsunod sa prosesong kinapalooban ng siyam na hakbang. Ang **1,066** na leksim sa glosaryo ay kinalap mula sa mga aklat at babasahing ginagamit ng mga guro sa edukasyong panrelihiyon.

Naging mahalagang bahagi sa pagbuo ng glosaryong bilinggwal ang pagsasalin. Sa puntong ito, ginamit ng mananaliksik ang sumusunod na pormula:

SW - Simulaang wika

LF - Katumbas na salita mula sa leksikong Filipino

HE - Katumbas na salitang hango sa wikang Espanyol at naging bahagi na ng leksikong Filipino

HI - Hiram sa Ingles na binabaybay sa Filipino

HB - Hiniram nang buo mula sa wikang banyaga

TW - Tunguhang wika

Nangangahulugan ito na unang binigyang prioridad sa pagpili ng katumbas na salita ang salitang likas na Filipino at matatagpuan sa umiiral na leksikong Filipino (**LF**), gaya ng: tagapamagitan (advocate) at budhi (conscience). Pangalawa naman ay ang salitang nakaugat sa Espanyol na

naging bahagi na ng leksikong Filipino (**HE**). Halimbawa nito ay: misa, nobena at katoliko. Ang pangatlo ay ang panghihiram sa wikang Ingles na binabaybay sa Filipino ayon sa tuntunin ng Komisyon sa Wikang Filipino (**HI**) gaya ng kurikulum (curriculum), embriyo (embryo) at tsapleyn (chaplain). Pang-apat ay ang panghihiram nang buo mula sa wikang banyaga (**HB**), gaya ng limbo, praxis at zygote.

Upang malaman naman ang antas ng pagtanggap sa glosaryo, isinagawa ang ebalwasyon sa tulong ng mga ebalweytor na binubuo ng 15 eksperto (mula sa larangan ng Teolohiya, Linggwistika at Edukasyong Panrelihiyon), 10 mag-aaral sa MA sa Edukasyong Panrelihiyon at Pagpapahalaga, 5 mag-aaral sa BSE sa Edukasyong Panrelihiyon at 5 katekista/manggagawa sa simbahan. Ginamit sa ebalwasyon ang isang instrumentong naglalaman ng *4-point acceptability rating scale*. Bukod sa mga puntos ay nagbigay din ng ilan pang mungkahi ang mga ebalweytor, lalo't higit ang mga eksperto, na isinaalang-alang din ng mananaliksik sa pagrebisa ng glosaryo.

Mula sa resulta ng ebalwasyon, nabatid ng mananaliksik na ang lahat ng mga ebalweytor ay itinuring ang glosaryong Ingles-Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon na **lubhang katanggap-tanggap (LK)**.

Batay sa mga karanasan at resulta ng pag-aaral nabuo ang mga sumusunod na **konklusyon**:

1. Ang paghingi ng opinyon ng mga guro sa Edukasyong Panrelihiyon ay mahalagang bahagi sa pagpili ng mga salita para sa glosaryo.

2. Ang pagsasalin ay isang napakahalaga at hindi maiiwasang bahagi sa pagbuo ng isang glosaryong bilinggwal.
3. Ang paglalagay ng etimolohiya ay nakatutulong sa pag-unawa ng kahulugan ng leksim.
4. Bagamat higit na dapat bigyang prioridad ang mga salitang likas na Filipino sa pagsasalin, may mga pagkakataong hindi maiiwasan ang panghihiram nang buo at transliterasyon mula sa wikang banyaga.
5. Marami pa rin sa mga salitang Filipino na nakaugnay sa pananampalatayang Katoliko ang nakaugat sa wikang Espanyol at mahirap iwasan ang paggamit sa mga ito.
6. Malaki ang maitutulong sa pag-unawa sa leksim kung isasama sa kahulugan ang iba pang mga karagdagang paliwanag at halimbawa.
7. Upang higit na maging kapani-paniwala at kapaki-pakinabang ang kahulugan sa bawat leksikal entri, mahalaga ang pagkakaroon ng sanggunian.
8. Mahalaga ang opinyon ng mga eksperto at gayundin ng mga target na mambabasa upang maging awtoritatibo ang ebalwasyon.
9. Sa paglalapat ng kahulugan, lalo't higit sa mga salitang kaugnay ng pananampalatayang Katoliko, mahalagang bigyan ng higit na prioridad ang kahulugang nakaayon sa opisyal na turo ng Simbahan.

Gayundin naman, ang pananaliksik na ito ay nakabuo ng mga sumusunod na **rekomendasyon**:

1. Bigyan pa ng higit na pansin ang paggamit ng Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon.
2. Ipalaganap ang impormasyon hinggil sa ortograpiyang Filipino na ipinatutupad ng Komisyon sa Wikang Filipino simula pa noong 2001, lalo't higit sa mga guro sa edukasyong panrelihiyon upang makatulong sa kanilang paggamit ng Filipino sa pagtuturo.
3. Maaaring isagawa ng mga susunod na mananaliksik ang mga sumusunod:
  - a. isang monolinggwal na Glosaryong Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon,
  - b. glosaryo sa edukasyong panrelihiyon na nakatuon sa iba't-ibang wikang ginagamit sa Pilipinas.
4. Sa mga kahalintulad na pananaliksik, dapat isagawa ang mga sumusunod:
  - a. isagawa ang ebalwasyon, hindi lamang ng mga eksperto, kundi maging ng mga target na mambabasa,
  - b. dapat laging bigyan ng prioridad ang pagiging tapat sa opisyal na turo ng Simbahan sa paglalapat ng mga kahulugan.

Mga Nilalaman

	Pahina
Abstrak	i
Pasasalamat	v
Kabanata I	
Kaligiran ng Pag-aaral	1
Mga Kaugnay na Literatura	5
Literatura Kaugnay ng Leksikograpiya	6
Pangangalap at Pagpili ng mga Leksim.....	10
Pagbuo ng Leksikal Entri.	12
Pagsasalin	14
Pagtatasa	14
Literatura Kaugnay ng Pagsasalin	15
Kahulugan at Proseso ng Pagsasalin	15
Mga Paraan ng Pagsasalin	22
Mga Uri ng Pagsasalin	23
Mga Uri ng Panghihiram	25
Mga Tuntunin sa Panghihiram.....	28
Mga Katangiang Dapat Taglayin ng Tagapagsalin	29
Literatura Kaugnay ng Inkulturasyon at Paggamit ng	
Katutubong Wika.....	30
Mga Leksikograpikong Pananaliksik.....	47
Mga Nakalathalang Diksiyunaryo/Glosaryo.....	47
Mga Di-Nakalathalang Leksikograpikong Pananaliksik....	60

Layunin ng Pag-aaral.....	66
Kahalagahan ng Pag-aaral.....	67
Delimitasyon ng Pag-aaral.....	68
Katuturan ng mga Katawagan.....	69
Batayang Konseptwal.....	70
Kabanata II	
Metodo ng Pananaliksik.....	78
Disenyo ng Pananaliksik	78
Mga Hakbang sa Pagbuo ng Glosaryo.....	79
Ang Talatanungan.....	86
Mga Ebalweytor.....	88
Nilalaman ng Bawat Entri.....	90
Istatistikong Pagsusuri.....	91
Kabanata III	
Presentasyon ng Resulta ng Pananaliksik.....	93
Ang Dalawang Pangunahing Paksa sa Glosaryo.....	93
Haba ng Bawat Leksim.....	95
Etimolohiya ng mga Leksim.....	96
Katumbas na Salita ng Bawat Leksim.....	98
Bahagi ng Pananalita ng mga Leksim.....	102
Karagdagang Paliwanag at Halimbawa sa Leksikal Entri.....	103
Kabanat IV	
Analisis at Interpretasyon ng Resulta ng Pananaliksik.....	104

Istatistikong Pagsusuri.....	104
Pagtalakay sa mga Karagdagang Mungkahi	107
Mga Mungkahing Salin ng Leksim.....	107
Mga Mungkahi Para sa Kahulugan.....	112
Pangkalahatang Opinyon.....	114

Kabanata V

Buod, Konklusyon at Rekomendasyon.....	116
Pagbubuod.....	116
Konklusyon.....	118
Rekomendasyon.....	119
Sanggunian.....	121

Mga Apendiks

A	Liham sa mga Guro sa Edukasyong Panrelihiyon Para sa Sarbey ng mga Leksim na Isasama sa Glosaryo.....	135
B-1	Mean Rating ng mga Leksim na Isinama sa Glosaryo.....	137
B-2	Mean Rating ng mga Leksim na Hindi Isinama sa Glosaryo...151	
C	Liham Para sa mga Ebalweytor.....	152
D	Liham sa Dekano ng Kolehiyo ng Malalayang Sining Pamantasang De La Salle – Dasmariñas.....	161
E	Liham sa Dekano ng Kolehiyo ng Edukasyon Pamantasang De La Salle – Dasmariñas.....	162
F	Liham sa Dekana ng Graduate School of Education, Arts and Sciences, Pamantasang De La Salle – Dasma.....	164
G	Liham sa Tseyr ng PED, DLSU-D	165
H	Liham sa Koordineytor ng Formation Prog. for Catechists.....	166
I	Talaan ng mga Ebalweytor.....	167

J	Karagdagang Impormasyon Tungkol sa mga Ebalweytor.....	168
K	Mga Hakbang sa Pagbuo ng Frequency Distribution Table..	171
L	ANOVA Table.....	172
M	Mga Mean Rating ng Ebalwasyon ng mga Esperto	173
N	Mga Mean Rating ng Ebalwasyon ng mga Mag-aaral sa MA.....	180
O	Mga Mean Rating ng Ebalwasyon ng mga Mag-aaral sa BSE.....	187
P	Mga Mean Rating ng Ebalwasyon ng mga Katekista.....	194
Q	Mga Mean Rating ng Kabuuang Ebalwasyon.....	201
R	Hindi Inedit na Sipi ng mga Pangkalahatang Kumento ng mga Ebalweytor.....	208
S	Mga Daglat na Ginamit	211
T	Mga Katibayan Mula sa mga Ebalweytor	212
U	Glosaryong Ingles-Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon.....	227

Mga Ilustrasyon

Ilustrasyon 1	Ang Glosaryo Bilang Bahagi ng Proseso ng Pagbabago ng Wika.....	72
Ilustrasyon 2	Kaugnayan ng Teolohiya at Edukasyon sa Edukasyong Panrelihiyon.....	73
Ilustrasyon 3	Ang Glosaryo Tungo sa Isang Inkulturadong Edukasyong Panrelihiyon.....	75
Ilustrasyon 4	Daloy sa Pagbuo ng Glosaryong Ingles-Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon	79

Mga Talahanayan

Talahanayan 1	Interpretasyon ng Mean Rating Para sa Bawat Leksim na Isasama sa Glosaryo.....	82
Talahanayan 2	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Kahalagahan Batay sa Isinagawang Sarbey ng mga Leksim na Isasama sa Glosaryo.....	83

Talahanayan 3	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Paksa.....	93
Talahanayan 4	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Sangay ng Teolohiya.....	94
Talahanayan 5	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Sangay sa Edukasyon.....	95
Talahanayan 6	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Bilang ng Salita.....	95
Talahanayan 7	Mga Halimbawa ng Leksim Ayon sa Bilang ng Salita.....	96
Talahanayan 8	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Pagkakaroon ng Etimolohiya.....	97
Talahanayan 9	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Etimolohiya..	97
Talahanayan 10	Talahanayan Ayon sa Katumbas na Salita.....	100
Talahanayan 11	Halimbawa ng mga Leksim na may LF na Katumbas	101
Talahanayan 12	Halimbawa ng mga Leksim na may HE na Katumbas	101
Talahanayan 13	Halimbawa ng mga Leksim na may HI na Katumbas	102
Talahanayan 14	Halimbawa ng mga Leksim na may HB na Katumbas	102
Talahanayan 15	Distribusyon ng mga Leksim Ayon sa Bahagi ng Pananalita.....	103
Talahanayan 16	Distribusyon ng mga Ebalweytor.....	104
Talahanayan 17	Interpretasyon ng Mean Rating sa Katanggapan ng Bawat Entri sa Glosaryo.....	106
Talahanayan 18	Interpretasyon ng mga <i>Average Rating</i> ng mga Ebalweytor Hinggil sa Kanilang Pagtanggap sa Glosaryong Ingles-Filipino sa Edukasyong Panrelihiyon.....	110